

Şimdi Zamanı ve Henüz Olmayan

TheLitCritGuy

15 Nisan 2024

Bloch ve Benjamin arasındaki bağlantı ve benzerliklerin hâlâ yeterince takdir edilmediğini düşünüyorum - bu da Bloch'un çalışmalarına yönelik daha geniş çaplı ilgi eksikliğini yansıtıyor. İkili çağdaştı, birbirlerini tanıyorlardı ve birbirlerinin çalışmalarına ve yöntemlerine derin bir takdir duyuyorlardı. Sadece yüzeyde bazı ilginç kutuplar var - Bloch, tefsirci; konuşkan, modernist ve laf kalabalığı, Benjamin ise sıkıştırma ve biçim ustasıydı. Ancak bu farklılıklar, üzerinde çalışmaya değer olduğunu düşündüğüm üretken gerilimler gibi görünüyor. Benjamin'in bitmemiş, mükemmel bir harabe olan kitabı The Arcades Project'i(Pasajlar) okuduktan sonra bu ikisi hakkında tekrar düşünmeye başladım. "Bilgi Teorisi, İlerleme Teorisi Üzerine" başlıklı (haklı olarak) ünlü bölümde Benjamin'den şu ilginç yorum geliyor.

"Ernst Bloch'un Pasajlar Projesi ile ilgili bir yorumu: "Tarih Scotland Yard rozetini gösteriyor:' Bu söz, yöntem olarak atomu parçalama süreciyle karşılaştırılabilecek bu çalışmanın, klasik tarih yazımının "bir varmış bir yokmuş"una bağlı olan tarihin muazzam enerjilerini nasıl serbest bıraktığını anlattığım bir konuşma bağlamındaydı. Her şeyi "gerçekte olduğu gibi" gösteren tarih, yüzyılın en güçlü uyuşturucusuydu."

Son cümle, Bloch ve Benjamin arasında tarih felsefesi bağlamında var olan ortak zemini göstermenin iyi bir yoludur. Her ikisi de geçmişle ilgiliydi, ancak Bloch'un durumunda, onu bir tarih filozofu olarak düşünmek belki de biraz sezgisel bir konudur. Ne de olsa o bir umut filozofu ve dolayısıyla bir gelecek filozofuydu, ancak Ivan Boldyrev'in Bloch ve çağdaşları hakkındaki mükemmel kitabında işaret ettiği gibi, Bloch'un tüm gelecek felsefesine rağmen, zamanın tamamını geçmiş hakkında yazarak geçirir. Adorno, Bloch'un felsefi üslubunu bir şeye doğru el yordamıyla ilerleme, henüz mevcut olmayan ve bu nedenle de yaşanmış anın karanlığı ve miras aldığımız tarihte bulunan izler aracılığıyla ancak geçici olarak görülebilen bir dünya için bir hermenötik olarak tanımlamıştır. Bloch'un tarih felsefesi, henüz ortaya çıkmamış bir geleceğin izini bulmak için geçmişe bakan çifte bir jest üzerine kuruludur. Douglas Kellner'in ifadesiyle, Bloch'un tarih felsefesi "yabancılaşmaya, sömürüye ve baskıya karşı isyan eden, daha iyi bir dünya için mücadele eden, tarih boyunca dokunan kırmızı bir yoldur."Ütopyacı tarih yazımının amacı, veri birikimi yoluyla "gerçekten" ne olduğunu ortaya koymak değil, Bloch'un Benjamin'e söylediği gibi, dedektif rozetini çıkarıp tarihin esasen bilinmezliğinin altını çizmektir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, tarih hakikate ulaşmak değil, bir suçu araştırmaktır. Bloch'un eşzamanlı olmayan kavramı (daha önce de yazmıştım) geçmişin şimdiki zamana bağlı olarak görülmesine, Benjamin'in boş zaman olarak adlandırdığı şeyin kırılmasına ve parçalanmasına olanak tanır.

Ütopyacı tarih yazımının amacı, veri birikimi yoluyla "gerçekten" ne olduğunu ortaya koymak değil, Bloch'un Benjamin'e söylediği gibi, dedektif rozetini çıkarıp tarihin esasen bilinmezliğinin altını çizmektir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, tarih hakikate ulaşmak değil, bir suçu araştırmaktır. Bloch'un eşzamanlı olmayan kavramı (daha önce de yazmıştım) geçmişin şimdiki zamana bağlı olarak görülmesine, Benjamin'in boş zaman olarak adlandırdığı şeyin kırılmasına ve parçalanmasına olanak tanır.

Bu da Benjamin'in "Tarih Kavramı Üzerine Tezler"ini gündeme getiriyor. Altıncı Tez,

Geçmişini tarihsel olarak ifade etmek, onu 'gerçekten olduğu gibi' tanımak anlamına gelmez (Ranke). Bu, bir tehlike anında parıldayan bir anıyı ele geçirmek anlamına gelir. Tarihsel materyalizm, tarihin bir tehlike anında beklenmedik bir şekilde insanın karşısına çıkardığı geçmiş imgesini muhafaza etmek ister. Tehlike hem geleceğin içeriğini hem de alıcılarını etkiler. Her ikisinin de üzerinde aynı tehdit

vardır: egemen sınıfların bir aracı haline gelme tehlikesi. Her çağda geleneği, onu alt etmek üzere olan bir konformizmden kurtarmak için yeniden bir girişimde bulunulmalıdır.

Benjamin ayrıca boş zaman ile şimdinin mevcudiyeti arasında faydalı bir ayrım ortaya koyar. Bu, XIV. tezdır

”

Köken amaçtır.

Karl Kraus, Worte in Versen, Cilt 1

Tarih, alanı homojen, boş zaman değil, şimdinin varlığıyla dolu zaman olan bir yapının öznesidir. [Jetztzeit]. Dolayısıyla, Robespierre için antik Roma, tarihin sürekliliğinin dışına fırlattığı şimdinin zamanıyla yüklü bir geçmişti. Fransız Devrimi kendisini Roma'nın cisimleşmiş hali olarak görüyordu. Antik Roma'yı, modanın geçmişin kostümlerini çağrıştırdığı gibi çağrıştıyordu. Moda, uzun zaman öncesinin çalılıklarında nerede kıpırdarsa kıpırdasın, güncel olana karşı bir yeteneğe sahiptir; geçmişe doğru bir kaplan sıçrayışıdır. Ancak bu sıçrama, egemen sınıfın komutları verdiği bir arenada gerçekleşir. Tarihin açık havasındaki aynı sıçrama, Marx'ın devrimi nasıl anladığını gösteren diyalektik sıçramadır.”

Bloch'la olan bağlantılar burada daha da açıktır - Kraus'un epigrafi Bloch'un kendi Ütopya anlayışını, yani Heimat'ı yankılar - dünyada evde olmak, herkesin özlemini çektiği ama asla varamadığı yere varmak. Devrimler, tarihin tamamlanmamışlığını sadece estetik düzeyde (egemen sınıfın taleplerini dile getirdiği alan) değil, siyasi mücadele düzeyinde yeniden tasarlar. Başka bir deyişle, devrimci bir kopuş, gerçek insanlık tarihinin bir başlangıç noktası bulması için bir şanstır. Devrimcilerin yeni takvimler oluşturması boşuna değildir - Ütopik gelecek her zaman Sıfır Yılı'nda yeniden başlar.

Posia

TheLitCritGuy
Şimdi Zamanı ve Henüz Olmayan
15 Nisan 2024

thehaunt.blog/2024/04/15/now-time-and-the-not-yet/
Çeviren:Nuri Can Alber Çabuk

edu.wll.im